

Näyttötutkinnon perusteet

**ULKOMAANKAUPAN
AMMATTITUTKINTO
2004**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO **43/011/2003**
MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**
PÄIVÄMÄÄRÄ **12.12.2003**
Voimassaoloaika
1.1.2004 alkaen toistaiseksi
Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom
Kumoo määräyksen no 3/011/1997
Muuttaa määräystä no

ULKOMAANKAUPAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt ulkomaankaupan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.1.2004 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistumalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Opetusneuvos HILLEVI FRANKENHAEUSER
Hillevi Frankenhaeuser

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
	1 § Näyttötutkinnot	7
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	7
2	Luku	
	ULKOMAANKAUPAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	8
	1 § Tutkinnon osat	8
3	Luku	
	ULKOMAANKAUPAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	9
	3 A Ulkomaankaupan assistentin suuntautumisala	
	1 § Kansainvälisessä ympäristössä toimiminen	10
	a) Ammattitaitovaatimukset	10
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	10
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	12
	2 § Kansainvälisen viestinnän hoitaminen	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	13
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	13
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	14
	3 § Kauppasopimusten toteuttaminen	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	17
	4 § Yrittäjyys	18
	a) Ammattitaitovaatimukset	18
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	18
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	20
	3 B Huolitsijan suuntautumisala	
	1 § Kansainvälisessä ympäristössä toimiminen	20
	a) Ammattitaitovaatimukset	20
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	20
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	22

2 §	Huolintatoimeksiantojen hoitaminen	23
	a) Ammattitaitovaatimukset	23
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	23
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	26
3 §	Ulko- ja sisäkaupan tullimenettelyt	27
	a) Ammattitaitovaatimukset	27
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	27
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	29
4 §	Yrittäjäys	30
	a) Ammattitaitovaatimukset	30
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	30
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	32

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja muutoin hankittua osaamista voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammatti-pätevyyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäisesti arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyypitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumisille ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuus on osallistua näyttöihin osana opintoja.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointi-

menetelmiä, kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomioita. Kohteet tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

ULKOMAANKAUPAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Ulkomaankaupan ammattitutkinnossa on kaksi suuntautumisalaa. Ne ovat

- a) ulkomaankaupan assistentin suuntautumisalaa
- b) huolitsijan suuntautumisalaa.

Ulkomaankaupan ammattitutkinnon ulkomaankaupan assistentin suuntautumisalaa on tarkoitettu kansainvälisen kaupan tehtävissä työskenteleville henkilöille, jotka hoitavat yritysten tuonti- tai vientitehtäviä ja osallistuvat kansainvälisiin markkinointitehtäviin.

Tutkinto muodostuu kolmesta (3) pakollisesta osasta. Näiden lisäksi tutkinnon suorittaja voi liittää tutkintoonsa yrittäjyysosan. Tutkinto on valmis, kun kaikki tutkinnon pakolliset osat on suoritettu hyväksytysti.

Tutkinnon osat ovat

- Kansainvälisessä ympäristössä toimiminen
- Kansainvälisen viestinnän toteuttaminen
- Kauppasopimusten toteuttaminen.

Tutkinnon vapaasti valittava osa on

- Yrittäjyys.

Ulkomaankaupan ammattitutkinnon huolitsijan suuntautumisalaa on tarkoitettu erilaisissa kansainvälisen kaupan tehtävissä toimiville henkilöille, joiden tehtävät liittyvät mm. huoltoon, liikenteen hoitoon ja tullaukseen.

Tutkinto muodostuu kolmesta (3) pakollisesta tutkinnon osasta. Näiden lisäksi tutkinnon suorittaja voi liittää tutkintoonsa yrittäjyysosan. Tutkinto on valmis, kun kaikki tutkinnon pakolliset osat on suoritettu hyväksytysti.

Tutkinnon pakolliset osat ovat

- Kansainvälisessä ympäristössä toimiminen

- Huolintatoimeksiantojen hoitaminen
- Ulko- ja sisäkaupan tullimenettelyt.

Tutkinnon vapaasti valittava osa on

- Yrittäjyys.

3 Luku

ULKOMAANKAUPAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Tutkinnon perusteissa esitettyä ammattitaitoa arvioidaan näytöin. Näyttöjen tulee sisältää kattavasti ulkomaankaupan ammattitutkinnon edellyttämä ammatillinen osaaminen.

Näytöt annetaan aidossa työympäristössä, esimerkiksi omassa työyhteisössä. Niitä täydennetään tarvittaessa sellaisessa ympäristössä, jossa tutkinnon edellyttämä ammattitaito voidaan arvioida mahdollisimman luotettavasti ja monipuolisesti ja jossa vaadittu ammattitaidon taso täyttyy.

Ulkomaankaupan ammattitutkinto arvioidaan tutkinnon osa kerrallaan niin, että tutkinnon suorittajan ammattitaitoa verrataan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin. Näytöissä tulee ilmetä tutkinnon suorittajan valmiudet ja kyky muuntaa ja soveltaa tietoaan ja taitojaan vaihtelevissa tilanteissa ja toimintaympäristöissä.

Ulkomaankaupan ammattitutkintoon vaadittavan ammattitaidon hallinnan näyttöä varten on kullekin näytönantajalle laadittava Opetushallituksen määräyksen mukainen henkilökohtainen näyttösuunnitelma ulkomaankaupan ammattitutkinnon perusteita noudattaen ja alan työelämään soveltaen. Osaamisen arviointi ja arviointipäätös tehdään työnantaja-, työntekijä- ja koulutustahojen edustajien yhteistyönä. Arvioinnin tulee sisältää perustelut tutkinnon osan hyväksymisestä ja hylkäämisestä.

Tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit sekä ammattitaidon osoittamistavat on kuvattu seuraavaa periaatetta noudattaen:

Taulukon kohta a	Ulkomaankaupan ammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset on muodostettu työelämän tehtävä- ja taito-alueista.
Taulukon kohta b	Arvioinnin kohteissa ilmaistaan ne ammattitaidon kannalta keskeiset osaamisalueet, joihin arvioinnissa on kiinnitettävä erityinen huomio. Arviointikriteerit puolestaan ilmaisevat, kuinka tutkinnon suorittajan on työssään suoriuduttava eli minkä tasoista osaamisen tulee olla.
Taulukon kohta c	Ammattitaidon osoittamistavat -kohdassa on määritelty tutkinnon osan näytön suorittamistapoihin, näyttöympäristöihin ja arviointimenettelyihin liittyvät vaatimukset.

3 A ULKOMAANKAUPAN ASSISTENTIN SUUNTAUTUMISALA

1 § Kansainvälisessä ympäristössä toimiminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa sijoittaa oman organisaationsa osaksi kansainvälistä liiketoimintaa	<p>Oman organisaation toiminnan tuntemus</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa asemoida yrityksensä kansainväliseen liiketoimintaympäristöön• osaa kuvailla oman yrityksensä liikeidean ja toimintaperiaatteet ja niiden vaikutuksen omaan työhönsä• tuntee oman yrityksensä käytännön toimet toiminnan laatu- ja kustannustavoitteiden saavuttamiseksi <p>Toimintaympäristön tuntemus</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa kuvailla kansainvälisen kaupan ja Suomen ulkomaankaupan rakenteet sekä Suomen roolin kansainvälisessä kaupassa, jotta osaa asettaa oman yrityksensä kansainvälisen kaupan kokonaisuuteen• osaa seurata alan, kansainvälisten suhdanteiden, kysynnän ja kilpailun kehittymistä ja ottaa niiden vaikutukset huomioon omassa työssään• osaa kuvailla alan keskeisten toimijoiden, kuten viranomaiset, vakuutusyhtiöt ja pankit, roolin ulkomaankauppatahtumassa
<ul style="list-style-type: none">• osaa toimia ulkomaankaupan avustavissa tehtävissä	<p>Työyhteisön jäsenenä toimiminen</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa sijoittaa oman vastualueensa ja työtehtävänsä osaksi yrityksen kansainvälistä toimintaa• arvostaa työtään sekä osaa tuoda esille oman osaamisensa• osaa toimia kuten työntekijän ja työnantajan vastuut ja velvollisuudet edellyttävät• tuntee tehtävänsä kannalta keskeisen työlainsäädännön, osaa toimia työturvallisuusmääräysten mukaisesti

ti ja huolehtia työyhteisön viihtyvyydestä

- osaa huolehtia omasta työkyvystään ja jaksamisestaan, osaa suunnitella ajankäyttöään ja tietää, kenen puoleen voi tarvittaessa kääntyä kysymysten ratkaisemiseksi

Työn ja osaamisen kehittäminen

- osaa toimia yhteistyökykyisesti oman alueensa asiantuntijana yrityksen toimintaa kehitettäessä
- osaa arvioida omaa ammatillista osaamistaan ja kehittää määrätietoisesti ammattitaitoaan ja työtoimintaansa
- osaa toimia yhteistyössä vastuuntuntoisesti työyhteisön muiden jäsenten kanssa sekä perehdyttää, opastaa ja neuvoa muita oman osaamisalueensa mukaisesti
- osaa kannustaa ja motivoida muuta henkilöstöä ja yhteistyökumppaneita työssään

Ulkomaankaupan tehtävissä toimiminen

- osaa avustaa vienti- tai tuontitoiminnan kohderyhmien rajaamisessa, ostopäätökseen vaikuttavien henkilöiden ja yhteistyökumppanien selvittämisessä sekä mahdollisten yhteistyömuotojen kartoittamisessa
- osaa vertailla jakelutievaihtoehtoja ja avustaa tuoteryhmille ja tuotteille parhaiden jakelutieratkaisujen löytämisessä
- osaa toimia tehokkaasti yhteistyössä ulkomaisten yksiköiden ja sopimus-kumppanien kanssa
- osaa määrittää vastuualueensa tuotteille kannattavan markkinahinnan ohjeita noudattaen

	<p>Yhteistyösuhteiden hoitaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa panostaa asiakas- ja toimittajasuhteiden säilymiseen ja kehittämiseen • osaa neuvotella ja rakentaa yhteistyötä keskeisten ulkomaankaupan toimijoiden, kuten huolitsijoiden, vakuutusyhtiöiden, pankkien ja viranomaisten kanssa • osaa toimia työssään vastuuntuntoisesti ja tuottaa laadukkaita ja taloudellisia työsuorituksia
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää omassa työssään kansainvälisen kaupan tietolähteitä 	<p>Tiedonhaku</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hankkia tarvitsemaansa tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä yrityksen kansainvälisen toiminnan tueksi käyttämällä tehokkaasti erilaisia tiedonhankintamenetelmiä • osaa käyttää tiedonhaussa myös ulkomaankaupan asiantuntijoiden palveluja • osaa analysoida ja arvioida hankkimaansa tietoa ja muokata sitä käyttökelpoiseen muotoon

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa osaavansa muodostaa käsityksen kansainvälisen toimintaympäristön ja kansainvälisen kaupan periaatteiden vaikutuksesta oman organisaation toimintaan. Hän osaa toimia apuna yrityksen kansainvälisen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Hän osaa hoitaa joko tuotteen, markkina-alueen tai yrityksen viennin tai kansainvälisten hankintojen toteutusta esimiehensä apuna. Hän osoittaa myös osaavansa työskennellä yhteistyössä kaupan eri osapuolten kanssa yrityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän osoittaa osaavansa toimia työyhteisönsä vastuullisena ja kehitysmuotoisena jäsenenä.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisena työnäytteenä, jossa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaa ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee rakentua sellaisista työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö on esimerkiksi raportti EU:n ja kansainvälisen toimintaympäristön ja kauppajärjestelmän vaatimusten vaikutuksesta yrityksen vienti- tai tuontitoimintaan. Lisäksi näyttöön kuuluu keskeisissä ulkomaankaupan

avustavissa tehtävissä toimiminen. Nämä tilanteet dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään työelämän arvioijien kyseisistä tilanteista suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on ulkomaankaupan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näyttöä vastaanottavat asiantuntijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsyysyttä. Myös oman ammattitaidon ja oman kehittymisen sekä tulevaisuuteen varautumisen tarkastelu ovat näytössä keskeisiä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

2 § Kansainvälisen viestinnän toteuttaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa hoitaa yhteydenpidon asiakkaisiin ja yhteistyökumppaneihin 	<p>Yhteydenpitojen hoitaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa viestintätöössään ottaa huomioon oman organisaation markkinoinnin periaatteet ja tavoitteet osaa omalla työllään luoda myönteistä kuvaa yrityksestä ja panostaa asiakas- ja yhteistyösuhteiden syntymiseen ja säilymiseen osaa hoitaa asiakaspalvelun ja yhteydenpidon asiakkaisiin monipuolisesti eri kanavia ja teknisiä välineitä hyödyntäen osaa neuvotella työhönsä liittyvistä useimmin toistuvista asioista ja hoitaa keskeisiä tehtäviään oman äidinkielensä lisäksi kahdella vieraalla kielellä osaa työtehtävissään ottaa huomioon eri kulttuurien vaikutuksen viestintään osaa soveltaa työssään eri maiden keskeisiä kauppatapoja osaa etsiä tietoverkosta tietoja kohdemaista ja -yrityksistä
<ul style="list-style-type: none"> osaa toimia vientikampanjan toteutuksen eri vaiheissa 	<p>Vientikampanjan toteuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa yhteistyössä muiden työyhteisön jäsenten ja asiantuntijoiden kanssa osallistua vientikampan-

	<p>joiden suunnitteluun ja toteutukseen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa selvittää markkinointitoimien kustannuksia • osaa asiantuntijoiden kanssa toteuttaa yrityksen tarpeiden mukaista kansainvälistä mainontaa ja tiedottamista • osaa työssään käyttää mainostoimistojen, viestintätoimistojen ja näyttelysuunnittelutoimistojen palveluja • osaa teettää esitteitä ja AV-aineistoa yrityksen kansainvälisten toimintojen tueksi • osaa valmistella messu- ja näyttelyosallistumisen • osaa hoitaa messuihin ja näyttelyihin liittyvät käytännön tehtävät ennen messuja, messujen aikana ja niiden jälkeen • osaa seurata ja arvioida kampanjan toteutusta ja puuttua tarvittaessa poikkeamiin
<ul style="list-style-type: none"> • osaa avustaa ja toteuttaa myyntityötä 	<p>Myyntityöhön osallistuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pitää yhteyttä asiakkaisiin ja tavarantoimittajiin • osaa avustaa asiakaskäyntien tehokkaassa ja tavoitteellisessa suunnittelussa ja toteuttamisessa • osaa edistää yrityksen ja sen tuotteiden tunnettuutta ja myyntiä
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hoitaa kokous- ja matkajärjestelyt 	<p>Kokous- ja matkajärjestelyjen hoitaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hoitaa yrityksen matkajärjestelyt ohjeiden mukaisesti • osaa hoitaa kokous- ja neuvottelujärjestelyt sekä koti- että ulkomailla

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa osavansa toimia kansainväliseen viestintään liittyvissä tehtävissä. Hänen tulee kyetä hoitamaan yhteyksiä kauppakumppaneihin ja muihin yhteistyökumppaneihin

monipuolisesti. Hänen tulee osoittaa osaavansa avustaa ja toteuttaa myynninedistämisen- ja myyntitehtäviä sekä luoda myönteistä kuvaa yrityksestä ja/tai sen tuotteista.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisena työnäytteenä, jossa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee rakentua työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Kyseisten työtehtävien toteuttamisesta tutkinnon suorittaja laatii toiminnan kuvaukset tai muut dokumentit, joiden yhteyteen liitetään työelämän arvioijien kyseisistä tilanteista suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on ulkomaankaupan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näyttöä vastaanottavat asiantuntijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsytyä. Myös oman ammattitaidon ja oman kehittymisen sekä tulevaisuuteen varautumisen tarkastelu ovat näytössä keskeisiä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

3 § Kauppasopimuksen toteuttaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa noudattaa tehtyä kauppasopimusta ja vastata sopimuksen käytännön toteuttamisesta	<p>Toimituksen valmistelu</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa tulkita tehtyjä kauppasopimuksia ja on selvillä vastuustaan niiden täyttämässä• osaa tulkita saamiaan asiakirjoja ja tarvittaessa pyytää puuttuvia tietoja• osaa toimituksia valmistellessaan ottaa huomioon sopimusten edellyttämät käytännöt ja viranomaismääräykset• osaa keskustella sujuvasti toimitukseen liittyvistä asioista toimittajien, asiakkaiden, viranomaisten ja keskeisten ulkomaankaupan toimijoiden kanssa <p>Asiakirjojen laatiminen ja toimittaminen</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa hoitaa kauppakirjeenvaihdon asiakkaiden ja yrityksen muiden sidosryhmien kanssa

- on selvillä vastuustaan vaatimusten mukaisten asiakirjojen tuottamisessa
- osaa laatia tarvittavat, standardin mukaiset asiakirjat äidinkiellensä ohella kahdella vieraalla kielellä
- osaa toteuttaa sujuvan ulkomaankaupan asiakirjakäytännön ja vaatimusten mukaisten asiakirjojen toimittamisen viranomaisille, huolitsijalle, kuljetusliikkeelle ja pankille
- osaa säilyttää ja toimittaa arkistoitavaksi asiakirjat organisaation ja viranomaisten arkistointiohjeiden mukaisesti

Toimituksen hoitaminen

- osaa kauppatapahtumissa toimia eri toimituslausekkeiden ja maksutapojen vaatimusten ja veloitteiden mukaisesti
- osaa tarvittaessa hankkia tarkoituksenmukaisen kuljetusmuodon ja sopia sopimuskumppanien kanssa kuljetuksia koskevat asiat
- osaa työssään noudattaa alkuperäsääntöjä
- osaa valita tilanteeseen sopivan vakuuttamistavan ja vakuutusehdot ja hoitaa kuljetusten vakuuttamisen
- osaa arvioida eri maksu- ja toimitustapojen vaikutukset kaupan hinnoitteluun ja kannattavuuteen
- osaa ottaa huomioon valuuttakurssit ja niiden muutosten vaikutukset kaupan kannattavuuteen ja maksuliikenteeseen
- osaa soveltaa alv-säädöksiä tullauksessa ja sisäkaupan eri vaiheissa
- osaa hoitaa asiakirjaliikenteen, laskutuksen ja maksuliikenteen

Toimitusten seuranta

- osaa seurata toimitusten toteutumis-

	<p>ta ja puuttua tarvittaessa poikkeamiin</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa paineen alla keskittyä olennaiseen, tehdä päätöksiä ja selvittää vaikeitakin tilanteita maltillisesti • osaa vahingon sattuessa ryhtyä vaadittaviin toimenpiteisiin • osaa toimia kansainvälistä perintää ja riitojen ratkaisua koskevien organisaation menettelytapojen mukaisesti • osaa toimia organisaation reklamaatiokäytännön mukaisesti • osaa vahinko-, reklamaatio- ja perintäasioissa tarvittaessa käyttää asiantuntijoiden palveluja • osaa seurata ja kehittää toiminnan laatua yhteistyö- ja sopimus-kumppanien kanssa
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa osaavansa hoitaa kauppasopimuksen mukaisesti toimituksen toteutumisen edellyttämät tehtävät. Hänen tulee kyetä hoitamaan yhteyksiä kauppakumppaneihin ja muihin yhteistyökumppaneihin ja viranomaisiin monipuolisesti toimituksen toteuttamisen eri vaiheissa.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisena työnäytteenä, jossa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee koostua työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö koostuu vienti- tai tuontikaupan kokonaisuuden hoitamiseen liittyvistä käytännön työtehtävistä. Toiminta dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään työelämän arvioijien kyseisistä tilanteista suorittaman arvioinnin perustelut.

Keskeinen osa näyttöä on ulkomaankaupan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näyttöä vastaanottavat asiantuntijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsyä. Myös oman ammatitaidon ja oman kehittymisen sekä tulevaisuuteen varautumisen tarkastelu ovat näytössä keskeisiä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

4 § Yrittäjyys (vapaasti valittava tutkinnon osa)

Tutkinnon suorittaja on oikeutettu vapaasti liittämään yrittäjyyden osaksi tutkintoaan. Tämän vapaasti valittavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit edellyttävät seuraavia asioita:

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä• osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi
<ul style="list-style-type: none">• osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen</p> <ul style="list-style-type: none">• on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymien ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta• osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys• on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista
<ul style="list-style-type: none">• tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen	<p>Liikeidean laadinta</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit ja osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista• osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa

	<p>kehittää yritykselleen karkean liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideansa onnistumisen mahdollisuuksia
<ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita 	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen 	<p>Taloudellinen toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimia ja hinnoitella palveluja myös markkinalähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa laatia yritykselleen karkean tulosenusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen
<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää asiantuntijapalveluja 	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia mahdollisen yrityksensä toiminnalle liikeidean ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän. Hän osaa hyödyntää erilaisia verkostoja ja asiantuntijapalveluita yritystoimintaa harkitessaan ja aloittaessaan.

Tutkinnon osan näyttö rakentuu oman yrityksen alustavasta liikeideasta täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja laskelmilla. Näyttöön kuuluu myös toiminta em. prosessin aikana. Toiminta dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään tilanteissa toimineiden työelämän arvioijien arvioinnit. Tärkeä osa näyttöä on myös tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehityssuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä.

Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä arviointikeskustelulla, jossa dokumenttien ja arviointien pohjalta tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan kykyä toimia yrittäjänä ja valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä. Tärkeä osa arviointia on tutkinnon suorittajan itsearviointi.

3 B HUOLITSIJAN SUUNTAUTUMISALA

1 § Kansainvälisessä ympäristössä toimiminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa sijoittaa oman organisaationsa osaksi kansainvälistä liiketoimintaa ja logistiikkaprosessia	<p>Oman organisaation toiminnan tuntemus</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa kuvailla kansainvälistä hankintatoimintaa ja toimitusprosessia kokonaisuutena sekä asemoida oman yrityksensä kansainväliseen liiketoimintakenttään• osaa kuvailla oman yrityksensä liikeidean ja toimintaperiaatteet ja niiden vaikutuksen omaan työhönsä• osaa kuvata oman yrityksensä logistiset toimet toiminnan laatu- ja kustannustavoitteiden saavuttamiseksi• osaa kuvata oman yrityksensä roolin asiakkaan logistisessa ketjussa pys-

	<p>tyäkseen hoitamaan saamansa toimeksiannot sekä oman yrityksensä että asiakkaan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla</p> <p>Toimintaympäristön tuntemus</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvailla kansainvälisen kaupan ja Suomen ulkomaankaupan rakenteet sekä Suomen roolin kansainvälisessä kaupassa, jotta osaa asettaa oman yrityksensä kansainvälisen kaupan kokonaisuuteen • osaa seurata alan, kansainvälisten suhdanteiden, kysynnän ja kilpailun kehittymistä ja ottaa niiden vaikutukset huomioon omassa työssään • osaa kuvailla alan keskeisten toimijoiden, kuten viranomaiset, vakuutusyhtiöt ja pankit, roolin ulkomaankauppatapahtumassa
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia työyhteisössään vastuuntuntoisesti 	<p>Työyhteisössä toimiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa sijoittaa oman vastuualueensa ja työtehtävänsä osaksi yrityksen kv. toimintaa • arvostaa työtään ja osaa tuoda esille oman osaamisensa • osaa toimia yhteistyökykyisesti oman alueensa asiantuntijana esimerkiksi työtoimintaa kehitettäessä • osaa arvioida omaa ammatillista osaamistaan ja kehittää määrätietoisesti ammattitaitoaan ja työtoimintaansa • osaa toimia yhteistyössä työyhteisön muiden jäsenten kanssa sekä perehdyttää, opastaa ja neuvoa muita oman vastuualueensa mukaisesti • osaa toimia kuten työntekijän ja työnantajan vastuut ja velvollisuudet edellyttävät • tuntee tehtävänsä kannalta keskeisen työlainsäädännön, osaa toimia työturvallisuusmääräysten mukai-

	<p>sesti ja huolehtia työyhteisön viihtyvyydestä</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huolehtia omasta työkyvystään ja jaksamisestaan, osaa suunnitella ajankäyttöään ja tietää, kenen puoleen voi tarvittaessa kääntyä kysymysten ratkaisemiseksi
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa osaavansa muodostaa käsityksen kansainvälisen toimintaympäristön ja kansainvälisen kaupan periaatteiden vaikutuksesta oman organisaation toimintaan ja huolintatyöhön. Hän osaa toimia työyhteisönsä vastuullisena ja kehitysmyönteisenä jäsenenä.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisena työnäytteenä, jossa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee rakentua tehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö on esimerkiksi selvitys kansainvälisten kauppasopimusten sekä kansainvälisten organisaatioiden vaikutuksesta oman organisaation toimintaan ja sen toteuttamaan huolintatyöhön kehittämistarpeineen. Tärkeä osa näyttöä on tutkinnon suorittajan toiminta kyseisen selvityksen laadinnan yhteydessä. Tästä toiminnasta tutkinnon suorittaja laatii tilannekohtaiset kuvaukset tai muut dokumentit ja niiden yhteyteen liitetään työelämän arvioijien kyseisistä tilanteista suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on ulkomaankaupan ja huolinnan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näyttöä vastaanottavat asiantuntijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsyä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella ja organisoida huolinta- ja kuljetustoimeksiantoja sopimusten mukaisesti 	<p>Toimeksiannon ja sopimusehtojen tulkinta</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tulkita tehtyjä huolinta- ja kuljetussopimuksia ja arvioida niiden sisältöä kriittisesti eri toimeksiantojen yhteydessä • osaa keskustella asiakkaan kanssa toimeksiannosta, yksilöidä asiakkaan tarpeet ja löytää niihin sopivat ratkaisut • osaa tulkita saamiaan, myös englanninkielisiä ulkomaankaupan asiakirjoja ja tarvittaessa pyytää puuttuvia tietoja • hallitsee toimitus- ja laivausehtojen keskeisen sisällön ja osaa määritellä toimeksiannon mukaiset toimituslausekkeen vastuut ja velvollisuudet • tuntee yleisimmät käytössä olevat ulkomaankaupan maksutavat, niiden hyödyt ja riskit ja osaa määritellä toimeksiannon maksutavan edellyttämät huolitsijalle kuuluvat toimet <p>Toimeksiannon suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia sopimusehtojen mukaisen huolinta- ja kuljetustoimeksiannon toteutussuunnitelman • osaa sopimuksen mukaisesti valita tilanteeseen sopivimman ja edullisimman kuljetusmuodon ja -tavan • osaa ottaa huomioon toimitus- ja kuljetusehdon vaikutuksen huolintatoimiinsa • osaa kuljetusratkaisuja tehdessään ottaa huomioon taloudelliset ja aikataululliset tekijät sekä turvallisuus-kriteerit • osaa laskea vaihtoehtoisten kuljetusmuotojen rahdin ja huolintakulut sekä hinnoitella toimeksiannon

	<p>tarjousten ja sopimusten mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tulkita ja vertailla olemassa olevia alihankinta- ja edustus-sopimuksia ja valita hyväksytyistä sopimuskumppaneista toimituksen kannalta sopivimmat
<ul style="list-style-type: none"> • osaa organisoida ja toteuttaa toimeksiannon rahdinkuljettajan ja välittäjän vastuiden mukaisesti 	<p>Toimeksiannon hoitaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimituksen eri vaiheissa organisoida sen kulun huolitsijalle asetettujen vastuiden ja velvollisuuksien mukaisesti • osaa työssään ottaa huomioon vaarallisia aineita koskevat määräykset ja ohjeet • osaa järjestellä ja ohjeistaa toimituksen toimituslausekkeen ja maksutavan edellyttämällä tavalla • osaa sopia sopimuskumppanien kanssa kuljetuksia koskevista asioista ja toimia tehokkaasti yhteistyössä heidän kanssaan eri välineitä käyttäen • osaa käyttää tilanteeseen sopivia tulliterminaali- sekä vapaavarastopalveluja • osaa tarvittaessa jäljittää asiakirjat ja hoitaa luovutusmenettelyn • osaa keskustella toimituksiin liittyvistä asioista asiakkaiden sekä keskeisten ulkomaankaupan toimijoiden, kuten edustajien, alihankkijoiden, vakuutusyhtiöiden, pankkien ja viranomaisten kanssa • osaa yleisimmin toistuvissa asiakas-tilanteissa työskennellä sujuvasti omalla äidinkielellään sekä englannin kielellä • osaa seurata lähetyksen kulkua, antaa reaaliaikaista tietoa sekä informoida toimeksiantajaa poikkeavista tilanteista ja olosuhteista • osaa toimia tarkastusvelvollisuutensa mukaisesti logistisissa luovutus-pisteissä

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa työssään soveltaa eri kuljetusmuotoja säätelevää lainsäädäntöä ja määräyksiä ja osaa tarvittaessa käyttää asiantuntijapalveluja oikeudellisten kysymysten ratkaisuun • osaa toimia organisaation reklamatiokäytännön mukaisesti • osaa paineen alla keskittyä olennaiseen, tehdä päätöksiä ja selvittää vaikeitakin tilanteita maltillisesti
<ul style="list-style-type: none"> • osaa suojautua kansainvälisten kuljetusten riskeiltä, hoitaa vakuutustoimeksiannon ja toimia vahinkotapauksissa 	<p>Toimitusten vakuuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa määritellä huolitsijan vastuuperusteet eri kuljetusmuodoissa ja huolintatapahtumissa ja osaa määrittää toimituksen vaaravastuun siirtymispisteen • osaa ryhtyä vaadittaviin toimiin vahingon tapahduttua • osaa hoitaa asiakkaalta saadun vakuutustoimeksiannon • osaa valita tilanteeseen sopivan vakuuttamistavan ja vakuutusehdot • osaa vakuuttamiseen liittyvissä kysymyksissä käyttää asiantuntijoiden palveluja
<ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia toimeksiannon edellyttämät ja vaatimusten mukaiset huolinta- ja kuljetusasiakirjat ja toimittaa ne oikeille tahoille 	<p>Asiakirjojen laatiminen ja toimittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • on selvillä vastuustaan vaatimusten mukaisten asiakirjojen tuottamisessa • osaa laatia standardien ja määräysten mukaiset huolinta-, kuljetus- ja viranomaisasiakirjat lähetyksen eri vaiheissa äidinkielensä lisäksi myös englannin kielellä keskeistä huolinta-alan sanastoa käyttäen • osaa toimittaa asiakirjat sopimusten mukaisesti oikeille tahoille, kuten tulliin, pankkiin, vakuutusyhtiölle, varustamolle tai muulle rahdinkuljettajalle, satamaoperaattorille tai terminaaliyhtiölle • osaa säilyttää ja toimittaa arkistoitavaksi asiakirjat yrityksen ja viran-

	omaisten arkistointiohjeiden mukaisesti
<ul style="list-style-type: none"> osaa seurata toimeksiannon toteutumisesta ja kehittää toimintaa 	<p>Toimeksiannon seuranta</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa seurata toteutettujen toimeksiantojen laatua, toimitusvarmuutta ja kannattavuutta sekä ryhtyä tarvittaessa parantaviin toimiin osaa hoitaa toimeksiannon laskutuksen osaa tarkistaa kuljetus- ja huolintasopimusten ja ostolaskujen yhdenmukaisuuden osaa hoitaa asiakaspalvelun ja yhteydenpidon asiakkaisiin, seurata asiakkaiden tyytyväisyyttä ja osallistua palvelun laadun kehittämiseen

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa osaavansa suorittaa eri kuljetusmuotoja koskevien määräysten mukaisesti sekä asiakaslähtöisesti, laadullisesti ja taloudellisesti tuloksekkaat huolinta- ja kuljetustoimeksiannot.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa konkreettisenä työnäytteenä, jossa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee rakentua sellaisista työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö on huolintatoimeksiannon tehtäväkokonaisuuden toteuttaminen. Tämä toiminta dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään työelämän arvioijien kyseisistä tilanteista suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on ulkomaankaupan ja huolinnan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näyttöä vastaanottavat asiantuntijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammatitaitoa ja ammatillista kypsyysyttä. Myös oman ammattitaidon ja oman kehittymisen sekä tulevaisuuteen varautumisen tarkastelu ovat näytössä keskeisiä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

3 § Ulko- ja sisäkaupan tullimenettelyt

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa opastaa asiakasta asianmukaisen tullimenettelyn valinnassa 	<p>Tullimenettelyn valinta</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää vastuunsa ja roolinsa tullauksen hoitajana ja asiamiehenä osaa opastaa asiakkaita tilanteisiin sopivimpien taloudellisesti vaikuttavien tullimenettelyjen valinnassa osaa hankkia tarvittavat tullausasiakirjat, kuten lisenssit, alkuperä- ja tullietuustodistukset ja luvat
<ul style="list-style-type: none"> osaa tullimenettelyt ulkokaupassa ja EU:n sisäkaupassa 	<p>Sisäkaupan tullimenettelyt</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa tullimenettelyissä ottaa huomioon sisä- ja ulkokaupan periaatteet ja EU:n tarjoamat edut osaa työssään ottaa huomioon yhteisöaseman vaikutuksen tavarankäytön liikkuvuuteen osaa tarvittaessa todistaa tavarankäytön EU-asetuksen mukaisesti osaa toimia sisäkaupan valmisteveromenettelyn mukaisesti osaa tuottaa sisäkaupan tilastot tilastointijärjestelmän edellytysten mukaisesti <p>Ulkokaupan tullimenettelyt</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa työssään valita kulloinkin oikean ulkokaupan tulliselvitysmuodon ja tullimenettelyt osaa toimia EU:n ja kansallisen kiintiöjärjestelmän edellytysten mukaisesti
<ul style="list-style-type: none"> osaa hakea tullauksessa tarvitsemaansa tietoa 	<p>Tiedonhakutaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää tullin käsikirjoja ja niiden normistoja osaa hyödyntää työssään tullin julkaisuja ja muita tietolähteitä osaa työssään soveltaa EU:n vapaa- ja tullietuussopimuksia sekä tullittomuuden edellytyksiä osaa käyttää GSP-järjestelmän

	<p>etuuksiin oikeuttavia todistuksia tullauksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tarvittaessa käyttää tullauksessa asiantuntijapalveluita
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toteuttaa vientitullauksen ja passitusmenettelyt 	<p>Vientitullaus ja passitusmenettelyt</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tulkita kauppalaskuja ja muita tullausasiakirjoja • osaa valita tilanteeseen sopivan vientimenettelyn • osaa toimia passitusmenettelyn vaatimalla tavalla • osaa erottaa jälleenviennin ja ulkoisen jalostuksen viestimenettelyn normaalista viennistä ja valita taloudellisesti oikean tavan • osaa valita tilanteeseen soveltuvat vientiselvitys- ja ennakoilmoitusajat • osaa työssään soveltaa vientimenettelyn asettamisesta ja menettelyn päättämisestä annettuja määräyksiä • osaa hoitaa eri passitusmenettelyjen vakuustarpeet ja vakuusseurannan ja tuntee passitusvastuunsa • osaa työssään toimia vientilupakäytännön mukaisesti • osaa soveltaa vientikaupassa alv-säädöksiä ja osaa tarvittaessa opastaa asiakasta säädöksistä
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toteuttaa tuontitullauksen 	<p>Tuontitullauksen hoitaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tulkita englanninkielisiä kauppalaskuja ja tuntee muiden tullausasiakirjojen sisällön niin, että pystyy käyttämään ja hyödyntämään niitä tuontitullauksissa • osaa toimia työssään alkuperäsääntöjen edellyttämällä tavalla • osaa erilaiset tuonnin tullimenettelyt ja pystyy valitsemaan niistä asiakkaan kannalta oikean • osaa toimia eri kuljetusmuotoja koskevien tulliselvitysaikojen mukaisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa tarvittaessa valita parhaat tullivarastointivaihtoehdot • osaa tehdä tullitariffin ja selvittää tulliverotuksen ja maksujen määräytymisperusteet • osaa laskea tullausarvon • osaa soveltaa tuontitullauksessa alv-säädöksiä
<ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia ja täyttää tullausasiakirjat ja vastata tietojen toimittamisesta tulliviranomaisille 	<p>Asiakirjojen laatiminen ja toimittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää asianmukaista yhtenäisasiakirjaa työnsä vaatimissa tullaustilanteissa • osaa laatia tulli-ilmoitukset oikein ja vaaditussa ajassa • osaa toimittaa ilmoitukset ja kulloinkin tarvittavat liiteasiakirjat viranomaisille

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa vienti- ja tuontitullausprosessin ja osaa valita oikeat tulliselvitysmuodot. Hänen on myös osoitettava työssään osaavansa ottaa huomioon EU:n tärkeimmät vapaakauppa- ja tullietuus sopimukset ja niiden edellytykset.

Ammatillinen osaaminen tulee osoittaa todellisenä työnäytteenä, jossa arvioidaan samanaikaisesti ammatillista ydinosaamista ja henkilökohtaisia valmiuksia. Näyttöinä käytetään työtilanteisiin liittyviä tehtäviä, toimintaa, työsuunnitelmia ja raportteja.

Tämän tutkinnon osan näytön tulee rakentua työtehtävistä, jotka kattavat vaaditut ammattitaitovaatimukset arviointikriteereiden edellyttämällä tavalla. Tutkinnon osan näyttö on koko vienti- ja tuontitullausprosessin suorittaminen ja dokumentointi. Tämä toiminta dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään työelämän arvioijien kyseisistä tilanteista suorittamat arvioinnit.

Keskeinen osa näyttöä on ulkomaankaupan asiantuntijoiden kanssa käytävä näyttökeskustelu, jossa tutkinnon suorittaja ja näyttöä vastaanottavat asiantuntijat yhdessä keskustelevat ja arvioivat tuotettujen dokumenttien ja arviointien pohjalta tutkinnon suorittajan ammattitaitoa ja ammatillista kypsyä. Myös oman ammattitaidon ja oman kehittymisen sekä tulevaisuuteen varautumisen tarkastelu ovat näytössä keskeisiä.

Arviointi toteutetaan työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi.

4 § Yrittäjyys (vapaasti valittava tutkinnon osa)

Tutkinnon suorittaja on oikeutettu vapaasti liittämään yrittäjyyden osaksi tutkintoaan. Tämän vapaasti valittavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit edellyttävät seuraavia asioita:

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä• osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi
<ul style="list-style-type: none">• osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen</p> <ul style="list-style-type: none">• on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymiä ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta• osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys• on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista
<ul style="list-style-type: none">• tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen	<p>Liikeidean laadinta</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit ja osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehdoista• osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa

	<p>kehittää yritykselleen karkean liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideansa onnistumisen mahdollisuuksia
<ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita 	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen 	<p>Taloudellinen toiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimia ja hinnoitella palveluja myös markkina-lähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa laatia yritykselleen karkean tulosenusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen
<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää asiantuntijapalveluja 	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia mahdollisen yrityksensä toiminnalle liikeidean ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän. Hän osaa hyödyntää erilaisia verkostoja ja asiantuntijapalveluita yritystoimintaa harkitessaan ja aloittaessaan.

Tutkinnon osan näyttö rakentuu oman yrityksen alustavasta liikeideasta täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja laskelmilla. Näyttöön kuuluu myös toiminta em. prosessin aikana. Toiminta dokumentoidaan ja dokumenttien yhteyteen liitetään tilanteissa toimineiden työelämän arvioijien arvioinnit. Tärkeä osa näyttöä on myös tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehityssuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä.

Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä arviointikeskustelulla, jossa dokumenttien ja arviointien pohjalta tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan kykyä toimia yrittäjänä ja valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä. Tärkeä osa arviointia on tutkinnon suorittajan itsearviointi.